

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика

Збірник наукових праць молодих вчених та студентів

Том 1

Хмельницький, 2019

Рекомендовано до опублікування рішенням Вченої Ради факультету економіки і управління
Хмельницького національного університету
протокол № 5 від 18.04.2019 р.

Рекомендовано до опублікування рішенням кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницького національного університету
протокол № 9 від 17.04.2019 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редколегії: Хрущ Н. А. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Члени редколегії:

Григорук П. М. – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Квасницька Р. С. – д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Ларіонова К. Л. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Форкун І. В. – к.т.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Доценко І. О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Матвійчук Л. О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Приступа Л. А. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Антонюк П. П. – к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Технічний секретар редколегії: Доценко І. О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика : Збірник наукових праць молодих вчених та студентів. Том 1 / ред. кол. : Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та інші (відп. ред. Н. А. Хрущ). – Хмельницький : ХНУ, 2019. – 123 с.

У збірнику подано статті, що відбивають результати наукових досліджень молодих науковців, магістрантів та студентів за напрямками: державні фінанси в умовах євроінтеграції України, страховий ринок України в глобальному страховому просторі, управління фінансами суб'єктів господарювання в сучасних умовах, актуальні питання розвитку банківської системи та її роль у забезпеченні економічної стабільності держави, сучасні тенденції розвитку фінансового ринку України, загальні проблеми економіки.

Автори погоджуються з правом розміщення статей у збірнику наукових праць молодих вчених та студентів в електронному вигляді на офіційному сайті кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету за адресою: <http://www.fbs.km.ua>.

Левицький С. Р., Приступа Л. А.

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА:

СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ОСОБЛИВОСТІ, СКЛАДОВІ.....40

Левчук Ю. Л., Квасницька Р. С.

СУТЬ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПРИНЦИПИ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ

НА ПІДПРИЄМСТВІ 42

Огороднік Т. О., Кравчук А. В., Приступа Л. А.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ 44

П'ятниця К. Ю., Головань Д. В.

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ

ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ 45

Петрищева К. Г.

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРІВ

ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА 47

Христова К. Ю., Соболева-Терещенко О. А.

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ 49

Шмирко І. І., Пухальська Я. П.

ВПЛИВ ЛІЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МАКРОЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ КРАЇНИ.....51

4. Актуальні питання розвитку вітчизняної банківської системи та її роль у забезпеченні економічної стабільності держави

Антонюк О. В., Ларіонова К. Л.

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В УКРАЇНІ 54

Рівень фінансової безпеки підприємств машинобудівної та металургійної галузі*

	2013	2014	2015	2016	2017
ПрАТ "Новокраматорський машинобудівний завод"	7,9222	6,8648	6,8507	7,6918	7,4289
ПрАТ "Дружківський завод металевих виробів"	8,3994	6,6956	7,6881	7,7945	7,6310
ПАТ "Дніпропетровський стрілочний завод"	7,8722	5,1038	6,0065	7,5140	7,6894
ПАТ "Енергомашспецсталь"	4,8751	3,5343	4,0539	4,5744	4,5521
ПАТ "Кременчугський автомобільний завод АвтоКрАЗ"	4,9858	4,8357	4,4659	3,8901	4,9115
ПАТ "Старокраматорський машинобудівний завод"	5,3886	4,5564	5,5359	5,7212	5,4591
ПАТ "Бердичівський машинобудівний завод "Прогрес"	6,7490	4,2865	5,0545	6,6098	5,9581
ПАТ "Харківський підшипниковий завод"	4,8167	3,2261	3,1458	4,0500	4,0842
ПрАТ "Трубний завод "Трубосталь"	5,9357	4,8226	4,6850	6,1243	6,1270
ПАТ "Краматорський завод важкого верстатобудування"	5,8854	4,1211	4,1144	4,7680	5,5092

* Розраховано автором

Проведені розрахунки дозволяють виділити ряд недоліків методики визначення рівня фінансової безпеки за допомогою інтегрального показника: складність розрахунків, суб'єктивність експертів, неможливість швидко виділити негативні сторони у діяльності підприємства через зведення всіх розрахованих параметрів, що характеризують його діяльність в єдиний показник; складність в обґрунтуванні меж для визначення рівня фінансової безпеки.

Висновки. В умовах нестабільності економічного середовища все більшої актуальності набуває проблема аналізу підприємства з позиції фінансової безпеки. Розгляд досліджень провідних вчених-економістів у вказаній галузі дозволяє побачити, що найбільш розповсюдженою є оцінка фінансової безпеки підприємства за допомогою інтегрального показника, але серед авторів відсутня єдність стосовно вибору показників та критерію вибору вагових коефіцієнтів. Крім того, інтегральний показник дозволяє визначити рівень фінансової безпеки в цілому по підприємству, але для визначення причин її погіршення завжди потрібен додатковий аналіз.

Література

1. Малик О. В. Формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Малик Ольга Володимирівна. – Хмельницький, 2015. – 263 с.
2. Лотоцький М. Я. Капіталізація в системі фінансової безпеки підприємств України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М. Я. Лотоцький. – Чернігів, 2016. – 20 с.
3. Пономаренко О. Е. Формування стратегій фінансової безпеки суб'єктів господарювання промисловості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. Е. Пономаренко – Харків, 2013. – 21 с.
4. Тимошенко К. С. Фінансовий механізм фінансової безпеки суб'єктів підприємництва: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Тимошенко Каріне Сасунівна. – Дніпропетровськ, 2015. – 310 с.
5. Петренко Л. М. Моделювання процесів управління фінансовою безпекою підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.11 «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці» / Л. М. Перенко. – Київ, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», 2010. – 17 с.
6. Сусіденко О. В. Формування системи забезпечення фінансової безпеки підприємства: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Сусіденко Олександр Валентинович – Хмельницький, 2015. – 220 с.
7. Ю. С. Цал-Цалко Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. Посібник. – 2-е вид. перероб. і доп. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 360 с. ISBN 966-7938-80-8.
8. Измайлова К. В. Фінансовий Аналіз: Навч. посіб. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.: іл. – Бібліогр.: с. 142–144. ISBN 966-608-112-1.
9. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. [Електронний ресурс] / за заг. ред. В. М. Бороноса. Суми: Вид-во СумДУ, 2012. 539 с. URL: <http://fin.fem.sumdu.edu.ua/uk/finman2012.html> (дата звернення: 10.03.2018).
10. Макарова И. Л. Анализ методов определения весовых коэффициентов в интегральном показателе общественного здоровья / И. Л. Макарова // Международный научный журнал «Символ науки». 2015. – № 15. – С. 87 – 94.

**Хрстова К. Ю., Соболева-Терещенко О. А.
Київський університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ**

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ

Актуальність дослідження. Сучасна економіка є досить нестійкою, часто змінюється внутрішнє та зовнішнє середовище, що призводить деякі підприємства до збитків, неплатоспроможності та банкрутства. Саме тому питання діагностики фінансового стану є актуальним та потребує детальнішого розгляду. Досить важливим є ще на ранньому етапі виявити кризу, її стадію розвитку та розробити антикризову стратегію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема антикризового фінансового управління широко висвітлена у працях багатьох дослідників, таких як: Е. Уткін, О. Скібіцький, А. Грязнова, І. Ансофф, Е. Альтман, Т. Таффлер. Незважаючи на великий обсяг досліджень у даній темі є суперечливі питання. Проведений аналіз дає зрозуміти, що

підприємство дуже важко вивести з кризового стану та запобігти банкрутства, тому вкрай важливо вчасно виявити початок кризи.

Мета статті. Аналіз існуючих моделей діагностики банкрутства; вміння вчасно виявляти наявність кризи та її етап; знати які зміни свідчать про кризовий стан та розробити шляхи подолання кризи.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день криза стала звичним явищем життєвого циклу організацій, сучасні дослідники зійшлися на тому, що криза – це небажаний розвиток подій, який свідчить про протиріччя між потребами та можливостями забезпечення нормального відтворювального процесу. Кризовий стан завершується або переходом до нової якісної системи, або її розпадом. Підприємство має можливість відновити платоспроможність та фінансову стійкість, забезпечити нормальне функціонування, або визначити підприємство банкрутом. Перед розробкою антикризової фінансової стратегії необхідно зробити аналіз та діагностику кризового стану підприємства. Існує багато моделей, за допомогою яких можна виявити загрозу банкрутства на підприємстві, кожна використовується по-різному (табл. 1).

Таблиця 1

Основні моделі діагностики банкрутства на підприємстві

Назва моделі	Результат
Двофакторна модель Альтмана	Розрахунок за 2 показниками: коефіцієнт поточної ліквідності та питомої ваги позикових коштів в пасивах. Визначає наявність або відсутність загрози.
П'ятифакторна модифікована модель Альтмана	Розрахунок за 5 показниками: оборотний капітал до суми активів, нерозподілений прибуток до суми активів, прибуток до оподаткування до загальної вартості активів, балансова вартість власного капіталу і обсяг продажів до загальної величини активів. Визначає рівень загрози (незначний/середній/високий).
Оцінка фінансового стану за показниками Бівера	Використовуються показники: рентабельність активів, коефіцієнт Бівера, фінансовий леверидж, коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом. Визначає віддаленість банкрутства (рейтинговий стан).
Матриця фінансової стратегії Ж.Франсона та І. Романе	Використовуються параметри: результат господарської діяльності, результат фінансової діяльності, результат фінансово-господарської діяльності. Розкриває небезпеку та наслідки ймовірного банкрутства.
Logit-модель Г.А. Хайдаршиной	Модель включає в себе 11 факторів: характеристику кредитної історії, фактор «віку» компанії, коефіцієнт поточної ліквідності, ставка рефінансування, характеристика діяльності з точки зору її регіональної приналежності, рентабельність власного капіталу, темп приросту власного капіталу, темп приросту активів. Надає комплексну оцінку ризику банкрутства.

Таблиця розроблена автором на підставі аналізу зібраних джерел [1- 5].

Вплив на виникнення кризи надає незбалансованість оборотних активів, що виражається у невиправдано високих запасах товарно-матеріальних цінностей. Найчастіше спостерігаються труднощі через зріст дебіторської заборгованості, враховуючи прострочену, причиною цього є несвоєчасна оплата, або її відсутність взагалі. Це може свідчити про недоліки сучасних методів управління величиною та структурою дебіторської заборгованості [3]. Про кризовий стан підприємства можуть свідчити різкі зміни в структурі балансу (табл. 2).

Таблиця 2

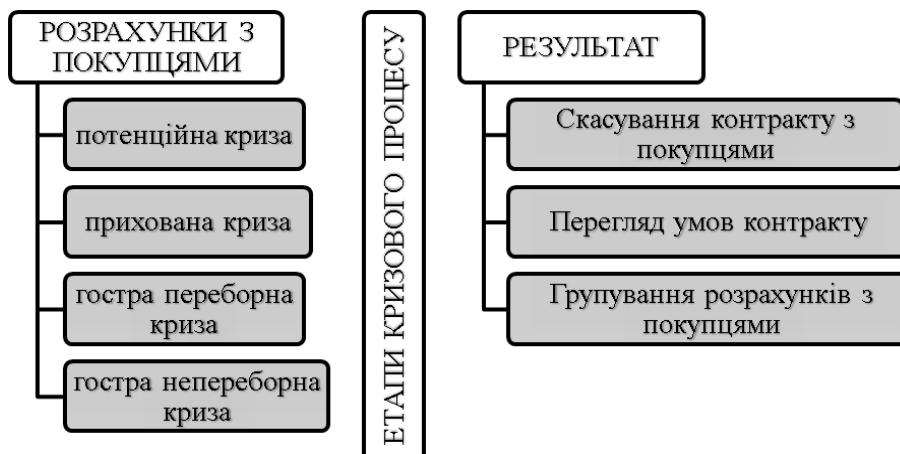
Зміни у структурі балансу під час кризи

Активи	Пасиви	Інше
Підвищення частки дебіторської заборгованості	Збільшення заборгованості підприємства виробникам і кредиторам	Затримки з наданням бухгалтерської звітності
Старіння дебіторських рахунків	Старіння кредиторських рахунків	Позачергові перевірки органами влади, скасування і вилучення ліцензії
Зниження дебіторської заборгованості	Зменшення дебіторської заборгованості при одночасному зростанні кредиторської заборгованості	

З метою характеристики глибини кризи організації, цей процес поділяється на чотири етапи [6]: потенційна криза (початок кризового процесу), прихована криза, гостра переборна криза, гостра непереборна криза.

Першу стадію виявляють через діагностику назрівання кризового процесу. Зазвичай цей етап починається через нестачу будь-яких ресурсів. Криза є потенційною, поки не завдає значних негативних збитків підприємству. Другу стадію виявляють шляхом негативної динаміки статистичних фінансових показників за тривалий період. Основною причиною є помилки керуючих ланок організації. Ознакою третьої стадії є несвоєчасне або не у повному обсязі розрахування за своїми зобов'язаннями за браком коштів. До проявів відносяться зниження прибутку, скорочення персоналу, фінансова нестабільність і т.д. На четвертій стадії відбувається ліквідація організації. Підприємство настільки обмежено в ресурсах, що не може далі функціонувати, відбувається хронічна неплатоспроможність, тобто пасиви організації значно перевищили активи, з'явився дефіцит балансу, чистий прибуток пішов у мінус.

Для попередження банкрутства або виходу з кризового становища необхідно чітко визначити на якій стадії кризового процесу знаходиться підприємство, встановити взаємозв'язок з глибиною та масштабом кризи (рис. 1).

Рис. 1 Модель кризового процесу у розрахунках з покупцями

Розроблено автором на підставі аналізу зібраних джерел [2- 6].

Висновки. Своєчасна діагностика кризового стану підприємства дозволяє виявити кризове положення та швидко усунути проблеми. Для виходу з кризи можна вжити заходи, які дозволять підприємству вийти на новий рівень: скорочення витрат; збільшення надходження грошових коштів на підприємстві; проведення реструктуризації кредиторської заборгованості; визначення стратегії розвитку організації; проведення реорганізації або реструктуризації підприємства.

Таким чином, антикризове управління спрямоване не лише на те, щоб вивести підприємство з кризи, але й отримати прибуток та залишитися конкурентоспроможним. Тому необхідно розробити стратегію, яка буде втілювати найбільш раціональний підхід до майбутнього розвитку організації, визначати її довгострокову позицію і конкурентоспроможність.

Література

1. Методичні аспекти побудови та використання статистичних моделей діагностики банкрутства підприємства. URL: <https://buklib.net/books/34029/>.
2. Оценка вероятности банкротства. Анализ финансового состояния предприятия. 2013. URL: http://afdanalise.ru/publ/finansovyj_analiz/1/bankrot_1/13-1-0-10.
3. Жарнікова В. В. Облік розрахунків з покупцями: систематизація поглядів та перспективи досліджень. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2018. № 2. С. 48-64. DOI: <https://doi.org/10.32750/2018-0206>
4. Оцінка фінансового стану підприємства за показниками у. Бівера. [Електронний ресурс]. 2015. URL: <https://studfiles.net/preview/2497504/page:3/>.
5. Дорофеев М. Л. Особенности применения матрицы финансовых стратегий Франсона и Романа в стратегическом финансовом анализе компании. Финансы и кредит. 2009. № 23. С. 51–56.
6. Logit-модель оценки вероятности банкротства Г.А. Хайдаршиной. Оценка вероятности банкротства. 2015. URL: http://afdanalise.ru/publ/finansovyj_analiz/1/logit_model_ocenki_verojatnosti_bankrotstva_g_a_khajdarshinoj/13-1-0-350.

Шмирко І. І., Пухальська Я. П.
Хмельницький національний університет,
м. Хмельницький

ВПЛИВ ЛІЗИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МАКРОЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ КРАЇНИ

Актуальність дослідження. З розвитком ринкових відносин у країнах з перехідною економікою зростає значення лізингу для суб'єктів господарювання як нового перспективного методу інвестування. Актуальність розвитку лізингової діяльності в умовах ринкової трансформації економіки України полягає, насамперед, у необхідності технічного переоснащення та оновлення основних фондів існуючих підприємств, запровадження нових результатів в межах НДДКР у процес виробництва, а також у потребі розширення матеріально-технічної бази малих та середніх підприємств у рамках програм розвитку малого та середнього бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теоретичного обґрунтування лізингу як форми залучення інвестиційних ресурсів активно обговорюється в сучасній економічній науці. Проте тема виявлення впливу лізингових операцій на макроекономічному рівні залишається малодослідженою, оскільки в основному дослідники концентрують увагу на обґрунтуванні доцільності застосування лізингу на рівні підприємства (мікрорівні). Більшість авторів концентрують увагу на питаннях оптимізації вирішення дилеми вибору варіантів фінансування, зокрема, П. Андерсон, Дж. Мартін, Г. Галпер, Е. Тодер, Дж. Гаумніц, А. Форд, М. Гордон, Г. Гендерсон, А. Офер, Р. Олсен, Л. Шал, Р. Вансіл та інші.

Метою статті є дослідження впливу лізингових операцій на макроекономічному рівні, що пов'язана не лише з новизною проблеми, а й з потребою обґрунтування доцільності запровадження заходів щодо подальшого розвитку лізингу в Україні.